

Ár 2012, mánudaginn 16. nóvember er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 128/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 23. júlí 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 22. júlí 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. júlí 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 20. ágúst 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 28. ágúst 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 16. nóvember 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 21. ágúst 2007 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 2.000.000 gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili og B, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu. Staðfestu ábyrgðarmenn að hafa kynnt sér efni skuldabréfsins og að þær gerðu sér grein fyrir í hverju ábyrgð þeirra væri fólgin og töldu hana samrýmast greiðslugetu þeirra. Jafnframt hefðu þær kynnt sér upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Þann 27. ágúst 2008 var skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ undirritað. Varðaði greiðslumatið lán A að fjárhæð kr. 2.000.000. Á skjalinu kom fram að niðurstaða greiðslumats benti til þess að lántakandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Tekið var fram að meira en helmingi lánsupphæðar yrði varið til greiðslu á skuldum lántakanda hjá sparisjóðnum. Þá var útdráttur úr 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Ábyrgðarmenn staðfestu að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Þann 9. febrúar 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila. Meðal annars var óskað eftir rökstuddri afstöðu varnaraðila til

gildis ábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X. Varnaraðili kvað ábyrgðina gilda þann 5. mars 2012. Með bréfi umboðsmanns skuldara, dags. 11. maí 2012, var sóknaraðila kynnt afstaða varnaraðila.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 22. júlí 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að verða leyst undan ábyrgð á láni nr. X. Sóknaraðili vísar til þess að henni hafi ekki verið kynnt greiðslumat áður en hún hafi gengist í ábyrgð. Vert sé að benda á að undir skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ hafi verið skrifað sex dögum eftir að ritað hafi verið undir skuldabréfið sjálf.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að sóknaraðili hafi undirritað skuldabréfið sem ábyrgðarmaður á útgáfudegi þess, þann 21. ágúst 2012. Þá liggi fyrir skjalið „Niðurstaða greiðslumats“, dags. 27. ágúst 2007 þar sem fram komi að niðurstaða greiðslumats bendi til þess að útgefandi skuldabréfsins geti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Sóknaraðili undirritaði skjalið sem ábyrgðarmaður og staðfesti að hún hafi kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð. Þess beri að geta að framangreint skjal með niðurstöðum greiðslumats hafi verið undirritað einum degi fyrir kaupdag skuldabréfsins þann 28. ágúst 2007. Af þessu leiði að ábyrgðarmanni hafi verið gert kleift að kynna sér niðurstöður greiðslumats í samræmi við 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Ennfremur hafi sóknaraðili undirritað og samþykkt skilmálabreytingu við skuldabréfið þann 29. apríl 2008.

Varnaraðili vísar til þess að af framangreindu sé ljóst að rétt hafi verið staðið að upphaflegri lánveitingu og greiðslumat hafi verið framkvæmt. Þrátt fyrir að niðurstaða greiðslumatsins hafi verið neikvæð hafi sóknaraðili undirritað samþykki sitt á niðurstöðublað greiðslumatsins. Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi gert sér fulla grein fyrir skuldbindingu sinni samkvæmt umræddum lánaskjölum. Í þessu sambandi sé einnig rétt að geta orða Hæstaréttar í máli nr. 116/2010 þar sem málsatvik hafi verið sambærileg að því leyti að yfirlýsing ábyrgðarmanns hafi legið fyrir sem bent hafi til þess að hann tæki að sér ábyrgðina þótt skuldari hefði ekki staðist sérstakt greiðslumat: „Þótt fyrir liggi að sérstakt mat á greiðslugetu skuldara lánsins hafi ekki farið fram, eins og reglur samkomulagsins kveða á um, hefur það ekki í för með sér ógildi ábyrgðaryfirlýsingar áfrýjanda, enda má ráða af orðalagi hennar að áfrýjandi hefði undirgengist ábyrgðina þótt skuldarinn hefði ekki staðist sérstakt greiðslumat. Er fallist á með héraðsdómi að hafna beri þessari málsástæðu.“

Varnaraðili telur rétt að benda á að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Samkomulagið hafi ekki lagagildi og feli ekki í sér ófrávikjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila.

Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð vegna umrædds skuldabréfs. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Að öðru leyti vísar varnaraðili til meginreglna samninga- og kröfuréttar um loforð, efnidir og skuldbindingargildi samninga.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Kröfur sóknaraðila byggja á samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dags. 1. nóvember 2001. Umrætt samkomulag er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 169/2012, en þeim skilningi hafnað að um sé að ræða samantekt verklagsreglna.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði engu að síður veitt, skal hann staðfesta það skriflega.

Í málinu liggur fyrir skjal sem ber heitið „Niðurstaða greiðslumats“. Á skjalinu kemur fram að niðurstaða greiðslumats bendi til að lántakandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar. Undirskrift sóknaraðila er dagsett þann 27. ágúst 2007 en útgáfudagur umrædds skuldabréfs var 21. ágúst 2007. Í 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga kemur fram að tryggt skuli að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina. Sóknaraðili skrifaði undir skuldabréf nr. X þann 21. ágúst 2007 og gekkst þar með í ábyrgðina þann dag og skiptir í því samhengi ekki máli þótt krafa varnaraðila á hendur aðalskuldara hafi ekki stofnast fyrr en við útgreiðslu lánsins nokkrum dögum síðar. Ekki liggja fyrir gögn sem staðfesta að sóknaraðila hafi verið gefinn kostur á að hætta við að gangast í sjálfskuldarábyrgð vegna umrædds skuldabréfs áður en hún skrifaði undir skjalið „Niðurstaða greiðslumats“, sbr. úrskurður úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 41/2012.

Ekki verður séð að málsatvik séu hér sambærileg máli Hæstaréttar nr. 116/2010 þar sem sérstök yfirlýsing ábyrgðarmanns lá fyrir um að hann tæki að sér ábyrgðina þótt skuldari hefði ekki staðist greiðslumat.

Í ljósi framangreinds og með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga er fallist á kröfu sóknaraðila um niðurfellingu sjálfskuldarábyrgðar hennar á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF, er ógild.

Reykjavík, 16. nóvember 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason